گرنگیدان بە بەرهەمەکانی "ئینگمار بەرگمان" و سینەمای سوید لە فێستیڤاڵی فیلمی "دهۆک"

مەنسوور جیهانی

وردبوونەوە و گرنگیدان بە بەرهەمەکانی "ئینگمار بەرگمان"، دەرهێنەری دیار و کاریگەری دانەری سویدی و براوەی چوار خەڵاتی ئۆسکار لە نۆهەمین خولی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی "دهۆک" بەڕێوەچوو.

نۆهەمین فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی "دهۆک" Duhok بە یادی "یەڵماز گۆنای" Yılmaz Güney دەرهێنەری بەناوبانگی براوەی خەڵاتی چڵە خورمای زێڕینی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "کان" لە فەڕەنسا (١٩٨٢) و بە ئامادەبوونی دکتۆر "عەلی تەتەر" پارێزگاری دهۆک، دکتۆر "سالار عوسمان" بریکاری وەزیری ڕۆشنبیری و هونەری حکومەتی هەرێمی کوردستان، "ئەمیرعەلی محەمەدتاهیر" سەرۆکی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمی "دهۆک"، کۆنسولی وڵاتی هیندستان لە هەرێمی کوردستان، "شەوکەت ئەمین کۆرکی" بەڕێوەبەری هونەریی ئەم فێستیڤاڵە، "عەباس غەزالی" کەسایەتی چالاکی ڕۆشنبیری، ئەندامانی دەستەی ناوبژیوانی بەشی پێشبڕکێی "سینەمای جیهان" و بەشی کێبڕکێی "سینەمای کوردی"، سینەماکارانی ئامادەبوو لەم بۆنە و رووداوه سینەماییە و هۆگران و تامەزرۆیانی هونەری سینەما، بە نمایشکردنی فیلمی سینەمایی "بووکی باران" The Rain Bride لە دەرهێنانی "حوسێن حەسەن" و بەرهەمهێنانی هاوبەشی "مەمەد ئەکتاش" و "محەمەد موحسین" و بە دەورگێڕانی "شیلان دووزدبان" Şilan Düzdaban، "حوسێن حەسەن" و "بەنگین عەلی" لە هۆڵی "کۆنگرە"ی زانکۆی دهۆک لە شاری دهۆک لە هەرێمی کوردستان کرایەوە.

سینەما ئامرازێکی زۆر گرنگە بۆ کاریگەری دانانی فیکری و کولتووری

لە سەرەتای ئەم ڕێوڕەسمەدا، "ئەمیرعەلی محەممەد تاهیر" سەرۆکی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک" گوتی: مایەی خۆشحاڵییەکی گەورەیە کە نۆیەمین فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک" بەڕێوە دەبەین و پیرۆزبایی بە هەموو هونەرمەندان و بەتایبەتیش سینەماکاران دەکەم. لە هەلومەرجی سەخت و دژواری ناوچەکەدا، ڕاگرتنی ڕووداوە ڕۆشنبیری و هونەرییەکان ڕووداوێکی ناخۆشە و بە پێچەوانەوە پشتیوانیکردنیان، وەک فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلم، لەم ڕۆژگارەی ئەمەدا پەیامی تایبەتی خۆی هەیە. سینەما ئامرازێکی زۆر گرنگە بۆ کاریگەریی دانانی فیکری، کولتووری و زیرەکیە و دەوری ئەو لە گۆڕانکارییە کۆمەڵایەتی و کولتوورییەکان حاشا هەڵنەگرە. فێستیڤاڵ دەرفەتێکی زۆر باشە بۆ کۆبوونەوەی سینەماکارانی کورد و بیانی لە تەنیشت یەکدی، بۆ ئەوەی کە زیاتر لەمە یەکتری بناسن و لەو کۆڕ و کۆبوونەوانەدا کە هەیانە؛ بیروڕا و بیرۆکە نوێیەکانیان بخەنەڕوو. لە ڕاستیدا فێستیڤاڵەکە، پردێکە لە نێوان کولتوور و هونەرەکانیاندا.

هەروەها گوتیشی: بابەت و تەوەری ئەم خولەی فێستیڤاڵەکە، کۆچبەرییە. بەهۆی کێشە و گرفتەکان، لەیەک تێنەگەیشتن و شەڕە جۆراوجۆرەکانی ئەم دونیایە؛ ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی، شوێنی ژیان و نیشتەجێبوونیان بەجێهێشتووە و پەنایان بۆ شوێنە ئارامەکان بردووە. ئەو قەیران و کارەساتانەی کە خەڵکی ڕووبەڕوویان دەبنەوە،

پرسێکی گرنگی مرۆڤایەتییە کە لە ڕێگەی سینەما و ئەو فیلمانەی کە بەرهەم دەهێنرێن و لە فێستیڤاڵەدا نمایش دەکرێن، بۆ سەرتاسەری جیهان دەگوازرێنەوە.
سەرۆکی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک" لە کۆتاییدا جەختی لەوە کردەوە: هەروەک ساڵانی ڕابردوو سینەمای یەک وڵات میوانی ئەم فێستیڤاڵەیە و ئەمساڵیش میوانداری سینەمای وڵاتی سوید دەکەین. سوید خاوەنی سینەمایەکی زۆر گرنگ، بەهێز و کاریگەری دانەرە و هەروەها سینەماکارانی بەناوبانگی بۆ سینەمای جیهان ناساندووە. لە تەنیشت ئەمانەدا، وڵاتی سوید گرنگییەکی تایبەتی بە مافەکانی مرۆڤ و بنەماکان و پرەنسیپ و داب و نەریتی دیموکراسی دەدات و ژمارەیەکی زۆر لە کوردەکانیشی لە خاکی خۆیدا داڵدە داوە.

ژیانی خەڵکی کوردستان توانای ئەوەی هەیە کە ببێتە فیلمێکی سەرکەوتووی هۆلیوودی

لە درێژەی ئەم مەراسیمەدا، دکتۆر "عەلی تەتەر" پارێزگاری دهۆک گوتی: بەخێرهاتنی هەموو هونەرمەندان و میوانانی خۆشەویست دەکەم؛ دهۆک، پارێزگایەکە ژیانێکی ئاشتەوایی و ئارامی تێدا درێژەی هەیە و هیوادارم ببێتە سەرچاوەی هونەر و پشتگیریی هونەرمەندان لە هەرێمی کوردستان و پاڵپشتییان بکات و لە ڕێگەی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک"ەوە پەیامی خۆی بۆ سەرتاسەری جیهان بگوازێتەوە. سوپاسی "مەسرور بارزانی" سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان دەکەین کە بە شێوەیەکی بەردەوام ئامۆژگاری و جەختمان لەسەر دەکاتەوە بۆ پاڵپشتی کردنی هونەرمەندان و لە ماوەی ئەم چەند ساڵەشدا بۆ باشی و دەسەزانە پاڵپشتی لە هونەر و هونەرمەندانی پارێزگای دهۆک کردووە.
هەروەها وتیشی: دوای هێرشی داعش بۆ ناوچەکە لە ساڵی 2014، بڵاوبوونەوەی نەخۆشی
کۆرۆنا و هەروەها بڕینی بودجەی هەرێمی کوردستان؛ زۆر پرس و کێشە بۆ ئێمە سەریهەڵدا. بەڵام خۆشبەختانە فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک" چالاکییەکانی خۆی ڕانەگرت و ئەم چرا هونەرییە نەکووژایەوە.
پارێزگاری دهۆک لە درێژەی قسەکانیدا ئەوەشی زیاد کرد: بەخێرهاتنی سینەماکاران و میوانە تایبەتەکانی وڵاتی سوید دەکەم کە لە فێستیڤاڵەکەدا ئامادەن و هیوادارم کە پەیوەندی سینەماکارانمان ڕۆژ بە ڕۆژ لەگەڵ وڵاتانی جیاواز و هەموو ساڵێک بۆ وردبوونەوە و گرنگیدان بۆ سینەمای یەک وڵات بەهێز بکرێت و لەم ڕێگایەدا ئەزموون گەلی نوێ بەدەست بهێنن. ئێوە هەمووتان ئاگادارن، ئەوەی کە لە ڕێگەی هونەری سینەما بۆ جیهان دەگوازرێتەوە و ئەو

کاریگەرییەی کە لەسەر کۆمەڵگا هەیەتی، لە هیچ کەسێک شاراوە نییە. ئەو چیرۆک و کارەساتانەی کە بەسەر خەڵکی کوردستاندا هاتووە، هەر کامە بۆ خۆیان، یەک بەرهەمی سینەماییە. ژیانی ئەو کەسانەی کە لە کوردستان ژیاون، توانایی ئەوەی هەیە کە ببێتە فیلمێکی سەرکەوتووی هۆلیوودی؛ بەڵام بەداخەوە بۆ هۆکارگەلی جۆراوجۆر تا ئێستا ئەمە ڕووی نەداوە.

دکتۆر “عەلی تەتەر” لە کۆتایی قسەکانیدا جەختی کردەوە: تەوەری ئەمسالی فێستیڤاڵەکە، کۆچبەرییە. ڕەنگە هەندێک کەس هەرگیز بۆ یەک جاریش ئەزموونی کۆچیان نەکردبێت، بەڵام ئێمە دووجار یان زیاتر ئەوەمان ئەزموون کردووە. بەداخەوە ئێمە تەنانەت بە شێوەی گروپیش بە زۆر و ناچاری کۆچمان کردووە؛ ئەگەر هەندێک کۆمەڵگە بە شێوەی هەزاران کەس، بە زۆر کۆچیان کردبێت، ئێمە بە شێوەی ملیۆنان کۆچمان کردووە. هەر لەبەر ئەم هۆکارەش، ئێمە بە باشی ئاگاداری پرس و کێشەکانی پەنابەران و ئاوارەکانین و یارمەتی و هاوکاریان دەکەین. لە دوای تێپەڕینی ئەو هەموو ساڵە و ئەو گۆڕانکاریانەی کە لە ژیانی ئێمەدا هاتۆتە ئاراوە؛ بەداخەوە ئەم دیاردە نەگبەتییە هەروەک خۆی بەردەوامە و تا ئەم ساتە، کێشە بنەڕەتییەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست چارەسەر نەکراون. لە هەرێمی کوردستان و لە پارێزگای دهۆک، جێگای سەربەرزی و شانازییەکی گەورەیە بۆ ئێمە کە تا ئەم ساتە، زیاتر لە نیو ملیۆن لە خوشک و براکانمان بە ناچاری لە شوێنە جیاوازەکانی عێراقەوە هاتوون، لەوانە؛ شنگال، دەشتی نەینەوا، ئەنبار، باشووری عێراق و شوێنەکانی دیکەی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست پەنایان بۆ ئێرە هێناوە و ئێستاکە لێرە دەژین و ئێمەش بە ڕوویەکی کراوە و هزر و عەقڵێکی ئارام میوانداری لەوان دەکەین. ئێمە لە ڕێگای بەڕێوەبردنی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “دهۆک” و بەرهەمهێنانی فیلم و بەرهەمە سینەماییەکان دەمانەوێت کە پەیامی ئاشتی، ئاشتەوایی، ئارامی، خۆشەویستی، سۆز، میهرەبانی، چارەسەرکردنی کێشەکان، ژیانێکی ئاشتەوایی و ئارام و هتد بۆ جیهان بگوازینەوە.

سینەما ڕۆشنبیری، داهێنان و جوانییە

لە بەشێکی دیکەی ڕێوڕەسمی کردنەوەی نۆهەمین فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی “دهۆک”، دکتۆر “سالار عوسمان” بریکاری وەزیری ڕۆشنبیری (فەرهەنگ و هونەر)ی حکومەتی هەرێمی کوردستان ڕایگەیاند: پێم وایە سینەما ڕۆشنبیری، داهێنان و جوانییە. سینەما هونەرێکی کۆمەڵایەتی و کولتوورییە؛ هەر لەبەر ئەم هۆکارە ئێمە لە سینەمادا کۆمەڵگا جیاوازەکان بۆ هەموو خەونەکان و پارادۆکس و کێشەکانیانەوە

دەبینین. هەر بەرهەمێکی سینەمایی لە خۆیدا پەیامێک بۆ ئێمە دەگوازێتەوە کە کۆمەڵگا بەرەو ڕووناکی، ڕۆشنایی و جوانی ڕێنمایی دەکات.

ئەو هەروەها گوتی: لە لایەن وەزارەتی ڕۆشنبیری (فەرهەنگ و هونەر)ی حکومەتی هەرێمی کوردستان، پشتیوانی خۆمان بۆ بەڕێوەبردنی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک" ڕادەگەیەنین. ئێمە لەم کاتەی ئێستادا، لە قۆناغ و دۆخێکی هەستیاردا بەسەر دەبەین؛ ئێمە کارەسات و تاوانەکانی وەک ئەنفال، کیمیابارانی هەڵەبجە، کۆچی زۆرەملێی کوردەکان و چەندین پرس و کێشەمان تێپەڕاندووە. هەر لەبەر ئەم هۆکارە، داوا لە سینەماکاران دەکەین کە لە بەرهەمەکانیاندا مامەڵە لەگەڵ ئەو کارەسات و خەمە قووڵانەدا بکەن و پیشانی کۆمەڵگاکەی خۆیان و جیهانیان بدەن. هیوادارم سینەمای نیشتمانی بۆ کوردستان کاریگەری دانەر بێت؛ چونکە کەڵکەڵە و نیگەرانییەکی زۆری هەیە و ڕووبەڕووی مەترسییەکانی دەوروبەریش دەبێتەوە و دەیەوێت هەنگاو بنێتە ناو ئایندەیەکی ڕووناک و گەشاوە.

گرنگیدان بە بەرهەمەکانی "ئینگمار بێرگمان" و سینەمای سویدی

بەپێی نەریتی هەر خولێکی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک"، سینەمای یەک وڵات وەک وڵاتی گرینگ و وردبوونەوە لە فیلمەکانی لە ڕۆژانی فێستیڤاڵەکەدا بەشداری دەکات. لە ڕاستیدا، یەکێک لە ئامانجە سەرەکییەکانی فێستیڤاڵەکان ئاڵوگۆڕی کولتووری و دروست کردنی پردەکانە بۆ پەیوەندی و پەیوەستکردنی سینەماکارانی ناوخۆیی لەگەڵ سینەماکارانی بیانی. سوید خاوەنی سینەمایەکی باڵادەست و پێشکەوتنخوازە کە ئەمە دەتوانێت ڕێگەیەکی زۆر باش بێت بۆ کەڵک وەرگرتن لە سینەمای سویدی. بەم پێیە، سوید بۆ هەڵبژاردنی کۆمەڵێک لە فیلمە بەرچاوەکان لە نۆهەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی دهۆکدا، دەبێتە وڵاتی مەکۆ و ناوەندی.

لە نۆهەمین فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "دهۆک"دا، لە بەشی "نمایشکردنی تایبەتی سینەمای سوید" ٩ فیلمی درێژ دەچنە سەر پەردە، لەوانە؛ فیلمی "پێرسۆنا" Persona و "قەیران" Crisis لە دەرهێنانی "ئینگمار بێرگمان" Ingmar Bergman، فیلمی سینەمایی "کۆتایی ڕەوەن" Raven’s End لە دەرهێنانی "بۆ ویدەربێرگ" Bo Widerberg، "چەند گۆرانییەک لە نهۆمی دووەم" Songs from the Second Floor و "چیرۆکی خۆشەویستی سویدی" A Swedish Love Story لە دەرهێنانی "ڕۆی ئەندەرسۆن" Roy Andersson، فیلمی "چوارگۆشە" THE SQUARE و فیلمی سینەمایی "یاری" Play لە دەرهێنانی "ڕۆبێن

ئۆستلەند" Ruben Oslund، فیلمی سینەمایی "مایا نیلۆ" Maya Nilo لە دەرهێنانی "لوویسیا سیرێن" Lovisa Sirén، فیلمی سینەمایی "کچان" Daughters لە دەرهێنانی "جێنیفەر مالمکویست" Jenifer Malmqvist.

هەروەها مێزگرد و پانێڵێک لەژێر ناونیشانی "سینەمای سویدی: لە ئینگمار بێرگمانەوە بۆ ڕۆبێن ئۆستلەند" لەم خولەی فێستیڤاڵی نەودەوەیەتی فیلمی دهۆکدا لە لایەن "فرێدی ئۆلسۆن" Freddy Olsson بۆ گفتوگۆ کردن لەگەڵ بەڕێوەبەری پانێڵەکە پرۆفیسۆر "ماگنۆس بارتاس" Magnus Bärtås بەڕێوەچوو.

ئەندامی باوەڕپێکراوی خەڵاتەکانی ئسکرین "ئاسیا پەسیفیک"

فێستیڤاڵی نەودەوەیەتی فیلمی "دهۆک" ئەندامی باوەڕپێکراوی ڕێوڕەسمی پێشکەشکردنی خەڵاتەکانی ئسکرین "ئاسیا پەسیفیک" ناسراو بە "ئۆسکاری ئاسیا" APSA لە وڵاتی ئۆستوڕاڵیایە و لە ئاستی وڵاتی عێراقدا بەرهەمە سینەمایی و بەڵگەفیلمەکان بەم ڕووداوە گرینگە سینەماییە دەناسێنێت.

لە لایەن ئەندامانی لیژنەی دادوەرانی بەشی پێشبڕکێی "سینەمای کوردی"ی ئەم فێستیڤاڵەوە تەندیسی گەڵا مێویی زێڕ و زیو، لەوحەی فەخری و خەڵاتی 10 هەزار دولاری بۆ باشترین فیلمی سینەمایی، خەڵاتی 5 هەزار دولاری تایبەتی ئەندامای لیژنەی دادوەران بۆ باشترین دەرهێنانی فیلمی سینەمایی، خەڵاتی 4 هەزار دولاری بۆ باشترین سیناریۆی فیلمی سینەمایی، خەڵاتی 3 هەزار دولاری بۆ باشترین ئەکتەری پیاو، خەڵاتی 3 هەزار دولاری بۆ باشترین ئەکتەری ژن، خەڵاتی 5 هەزار دولاری بۆ باشترین بەڵگەفیلم، خەڵاتی 8500 دولاری بەڕێوەبەرایەتی گشتیی ڕۆشنبیری و لاوانی دهۆک بۆ باشترین کورتە فیلم بۆ پشتیوانی لە سازکردنی پڕۆژەی نوێی دەرهێنەری ئەم بەرهەمە، خەڵاتی 10 هەزار دولاری تایبەتی ئەندامای لیژنەی دادوەران بۆ باشترین کورتە فیلم کە لە ناوچەی بادینان بەرهەمهاتووە، خەڵاتی 10 هەزار دولاری پارێزگاری دهۆک بۆ باشترین فیلمی سینەمایی فیلم کە لە ناوچەی بادینان بەرهەمهاتووە، خەڵاتی 4 هەزار دولاری یەکێتی نووسەرانی کورد بۆ باشترین فیلمی کوردیی کە لە دەرەوەی سنوورەکان سازکرابێت و هەروەها خەڵاتی 3 هەزار دولاری ئەنستیتۆ "گۆتە"ی ئەڵمانی بۆ باشترین بەڵگەفیلمی کورت پێشکەش دەکرێت.

فێستیڤاڵی نەودەوەیەتی فیلمی "دهۆک" بە سەرۆکایەتی "ئەمیر عەلی محەمەد تاهیر" و بە دەرهێنانی هونەری "شەوکەت ئەمین کورکی" بۆ یادی سینەماکاری هەرمانی کورد "یەڵماز گۆنای" Yılmaz Güney

دەرهێنەری براوەی خەڵاتی گەورەی "چڵە خورمای" فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی "کان"ی فەڕەنسا (1982) و بە مەبەستی پردی پەیوەندی نێوان دەرهێنەرە کوردەکان و سینەماکارانی سەرتاسەری جیهان و هەروەها ڕەخساندنی ئاڵوگۆڕی کەلتووری نێوان نەتەوەکانی دنیا دامەزراوە.

نۆیەمین خولی ئەم فێستیڤاڵە تایبەت به بابەتی "کۆڕەوی" و بە نمایشی 9٧ بەرهەم، لە چوارچێوەی فیلمە بەیندە سینەماییەکان، کورتە فیلم و بەڵگەفیلمەکان لە چەندین بەشی پێشبڕکێی و دەرەوەی پێشبڕکێی لەوانە: بەشی پێشبڕکێی "سینەمای جیهان"، واتە: 9 فیلمی بەندی سینەمایی، ٨ بەڵگەفیلم و ١١ کورتە فیلم، بەشی پێشبڕکێی "سینەمای کوردی"، واتە: ٥ فیلمی بەندی سینەمایی، 6 بەڵگەفیلم و 1٥ کورتە فیلم، بەشی "ڕوانینێک بۆ سینەمای جیهان"، واتە: ٦ فیلمی بەندی سینەمایی، 4 بەڵگەفیلم و ٣ کورتە فیلم، بەشی "پانۆڕامای سینەمای کوردی"، واتە: 1٩ کورتە فیلم، بەشی "نمایشی تایبەت بە سینەمای سوید" ٩ فیلمی بەندی سینەمایی و هەروەها بەشی "نمایشی تایبەت بە سینەما" ١ فیلمی بەندی سینەمایی و ١ بەڵگەفیلم له ڕۆژانی ١ تا ٨ی دیسەمبەری ٢٠٢٢
ڕۆژی 22ی نۆڤەمبەری 2021 لە هۆڵی "کۆنگرە"ی زانکۆی دهۆک ، کۆمەڵەی سینەمایی "دهۆک [illegible]" لە شاری دهۆک لە هەرێمی کوردستان بەڕێوەدەچێت.

بۆ زانیاریی زیاتر:
http://www.duhokiff.com/
/https://www.facebook.com/duhokiff